

Giá trị đặc biệt của lễ hội đền Trần

Từ các nguồn tư liệu chính thống của quốc sử lưu truyền cùng những di sản văn hóa đã có và hiện còn, các thế hệ cư dân Thái Bình từng vẫn luôn tự hào với Long Hưng - Hưng Hà là vùng quê sáng nghiệp, hưng nghiệp và giữ nghiệp của vương triều Trần. Đến thờ và khu lăng mộ các vua Trần ở xã Tiến Đức (Hưng Hà) được xếp hạng là di tích quốc gia đặc biệt, lễ hội tại di tích này đã được vinh danh là di sản văn hóa phi vật thể quốc gia. Đó là những chứng tích góp thêm phần khẳng định vùng đất Hưng Hà chính là nơi "chôn nhau, cắt rốn" của những người khai sáng ra triều Trần như Thái sư Trần Thủ Độ, Linh từ quốc mẫu Trần Thị Dung, Trần Thái Tổ, Trần Thái Tông cùng nhiều bậc danh nhân thời Trần và cũng chính là nơi đặt tôn miếu nhà Trần.

nghĩa từ đất Lam Sơn, khi đã giành được giang sơn, đóng đô ở Thăng Long nhưng vẫn lấy núi rừng Lam Sơn là nơi đặt tôn miếu.

Tổ tiên nhà Trần vốn làm nghề đánh cá từ đất Đông Triều. Đến đời Trần Kinh thì chuyển về Tức Mặc (Nam Định) và qua đời ở đó. Con trai Trần Kinh là Trần Hấp, nhờ tìm được thế đất thiêng đã dời mộ bố về táng tại Mã Sao, hương Thái Đường, phủ Long Hưng, nay thuộc xã Tiến Đức (Hưng Hà) và cư trú tại đây. Từ nghề đánh cá, Trần Hấp cùng con cháu sau chuyển dần lên bờ làm ruộng và trở nên giàu có, ngày càng có thế lực mạnh để bước vào vũ đài chính trị. Đến đời thứ tư thì Trần Cảnh được trao ngôi báu từ nhà Lý.

Nhà Trần đã chọn Thái Đường - Long Hưng làm nơi đặt tôn miếu để xây dựng lăng tẩm an táng các vị vua và hoàng hậu đầu triều cùng nhiều trọng thần trong hoàng tộc. Thái tổ Trần Thừa được táng tại Thọ lăng. Thái Tông táng tại Chiêu lăng. Thánh Tông táng tại Du lăng. Nhân Tông táng tại Đức lăng, đều thuộc đất Thái Đường.

Khi giặc Mông - Nguyên tràn vào bờ cõi Đại Việt, Hưng Đạo Đại Vương Trần Quốc Tuấn có bài học khuyên nhủ các tướng sĩ, ông đã cảnh báo nếu để non sông rơi vào tay giặc thì: "Không những xã tắc, tôn miếu của ta bị người khác dày xéo, mà mồ mả cha mẹ các người cũng bị bởi đào". Lời cảnh báo của Hưng Đạo Đại Vương đã đúng. Sách Đại Việt sử ký toàn thư (Toàn thư) đã chép sự kiện khi quân Mông - Nguyên chiếm đóng Long

Đền thờ và khu lăng mộ các vua Trần, xã Tiến Đức (Hưng Hà).

Ảnh minh họa

Hung đã phá hủy toàn bộ hành cung và các lăng tẩm. Ghi chép về sự kiện ngày 17 tháng 3 năm Mậu Tý (1288) Thượng hoàng Thánh Tông và vua Trần Nhân Tông đem các tướng giặc bị bắt về làm lễ dâng thangka ở Long Hưng, sách Toàn thư cho biết: "Trước đó, quân Nguyên đã khai quật Chiêu miếu (lăng Trần Thái Tông) muốn phá đi, nhưng không phạm được tới quan tài...".

Có lẽ, để bảo toàn phần mộ, để phòng chiến tranh tiếp diễn nên hầu hết lăng tẩm các vua Trần từ Anh Tông về sau được đưa về đặt tại Đông Triều. Vùng đất Thái Đường, nơi đặt tôn miếu nhà Trần dần trở nên hoang phế. Sau khi toàn thắng giặc (chưa rõ vào năm nào), ngôi đền thờ các vua Trần đã được phục dựng lại, còn hành cung và

lăng tẩm đã trở thành phế tích. Tiếc thay, ngôi đền này cũng đã bị phá hủy khi thực dân Pháp đổ bộ lên đất Thái Bình vào giữa thế kỷ trước. Nhân dân làng Tam Đường còn giữ được một số đồ thờ tự, trong đó có chiếc bài vị với dòng chữ: "Thái Tông hoàng đế ngự".

Sau năm 1954, dấu tích của khu mộ táng các vua, hoàng hậu cùng hoàng tộc nhà Trần còn để dang nhận được. Phía trước hành cung theo thể "tiền tam thái" có các năm phân với tên gọi phân Thính, phân Trung, phân Bút, phân Cựu, mà Tít... Phía sau hành cung theo thể "hậu thất tinh" có các năm phân với tên gọi phân Lợn, phân Ổi, phân Quang, phân Mao, mà Bà Già... Từ sau năm 1954 trở lại đây, phần nhiều những ngôi mộ phía sau hành cung nằm xen kẽ trong khu dân

cư đã bị hư hao dần. Tại thôn Tam Đường, xã Tiến Đức, huyện Hưng Hà, nơi đặt hành cung và lăng tẩm, khi đào xuống 30 - 50cm vẫn thường gặp những hiện vật thời Trần như gạch, ngói, đầu rồng, tượng đất nung và đồ gốm sứ... Qua những lần khai quật và thám sát khảo cổ học, tuy chưa được tiến hành một cách có hệ thống nhưng bước đầu đã có thể hình dung được một số đường đi và vị trí đặt tẩm được trong hành cung. Di chỉ khảo cổ học Tam Đường đã được xếp hạng di tích quốc gia.

Mấy thập niên qua, kể từ khi di tích đền Trần được tôn tạo thì lễ hội luôn được duy trì với quy mô lớn hơn vào ngày 13 tháng Giêng hàng năm theo đúng định lệ cổ truyền. Hàng vạn lượt du khách từ nhiều tỉnh, thành phố đã

về tham dự, năm sau đông hơn năm trước.

Điểm sáng văn hóa của lễ hội này là nhiều lễ thức cùng những trò chơi, trò diễn dân gian truyền thống có nội dung từ thời Trần như tục thi cỗ cá, tục rước nước, tục đấu gậy, tục thi thả diều, tục giao chạ giữa hai làng Tam Đường - Văn Đài cùng nhiều mỹ tục khác đã được duy trì nghiêm cẩn và bền vững. Điều đáng nâng niu, trân trọng hơn cả là những lễ tục cổ được coi là di sản văn hóa thời Trần tại lễ hội đền Trần mang những giá trị đặc biệt không nơi nào có được đã ngày càng tỏa sáng để thắp sáng thêm niềm tự hào của miền quê phát nghiệp đế vương và là nơi đặt tôn miếu của triều Trần.

NGUYỄN THANH
(Kiến Xương)

Công nhân lao động có hoàn cảnh khó khăn của Công ty TNHH Nhựa Cotec được nhận quà trong chương trình "Tết sum vầy" xuân Quý Mão 2023

Tết sum vầy cho người lao động

Tết Nguyên đán Quý Mão 2023 đang đến rất gần. Những ngày này, các cấp công đoàn trong tỉnh đã và đang tổ chức nhiều hoạt động chăm lo tết cho người lao động (NLD) thông qua chương trình "Tết sum vầy" với phương châm tất cả đoàn viên, NLD đều có tết.

Làm việc tại Công ty TNHH May Hualida đã 15 năm nay, năm nào cũng vậy, cứ cận kề dịp tết Nguyên đán, chị Vũ Thị Nhâm cũng như hàng nghìn lao động khác được nhận quà tết. Những suất quà gồm tiền mặt và nhu yếu phẩm được trao tận tay đến từng công nhân có hoàn cảnh khó khăn, mang lại niềm vui, sự phấn khởi cho mỗi công nhân lao động. Chị Nhâm cho biết: Mỗi năm, Công ty đều tổ chức chương trình "Tết sum vầy" và tặng quà tết cho công nhân lao động. Tôi rất cảm kích vì được tổ chức công đoàn quan tâm, giúp NLD như tôi với bớt khó khăn. Tôi sẽ tiếp tục cố gắng phấn đấu trong công việc, hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ được giao.

thầy tổ chức công đoàn rất quan tâm đến đời sống vật chất cũng như tinh thần của NLD thông qua việc tổ chức nhiều hoạt động chăm lo cho NLD. Trong đó chương trình "Tết sum vầy" là một trong những hoạt động ý nghĩa, mang lại niềm vui, cảm xúc cho những công nhân lao động. Tôi mong muốn thời gian tới, tổ chức công đoàn tiếp tục quan tâm hơn nữa tới NLD.

Công đoàn Khu kinh tế và các khu công nghiệp tỉnh hiện đang quản lý 51 công đoàn cơ sở với 44.214 công nhân viên chức lao động và 34.994 đoàn viên công đoàn. Với phương châm "Ở đâu có đoàn viên, NLD khó khăn, ở đó có tổ chức công đoàn", Công đoàn Khu kinh tế và các khu công nghiệp tỉnh đã chỉ đạo các công đoàn cơ sở quan tâm, chăm lo đời sống, bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp, chính đáng cho đoàn viên, NLD. Ông Trần Đức Hiến, Chủ tịch Công đoàn Khu kinh tế và các khu công nghiệp tỉnh cho biết: Tết Nguyên đán Quý Mão 2023, Công đoàn Khu kinh tế và các khu công nghiệp tỉnh tổ chức 6 chương trình "Tết sum vầy" với chủ đề "Tết sum vầy - xuân gắn kết", tổ chức bữa cơm sum vầy cùng đoàn viên, NLD và trao gần 2.600 suất quà cho đoàn viên ở 46 công đoàn cơ sở với tổng số tiền hơn 2,2 tỷ đồng. Đây là hoạt động ý nghĩa, tạo không khí vui tươi, đầm

ấm cho đoàn viên, NLD có hoàn cảnh khó khăn dịp tết đến, xuân về.

Tết Nguyên đán Quý Mão 2023, chương trình "Tết sum vầy" được triển khai ở cả 3 cấp công đoàn. Riêng Liên đoàn Lao động tỉnh, liên đoàn lao động các huyện, thành phố và công đoàn các ngành tổ chức 75 chương trình "Tết sum vầy", phần lớn tập trung tại các doanh nghiệp. Đến nay, đã trao tặng hơn 10.600 suất quà tết cho đoàn viên, NLD với tổng kinh phí hơn 9,8 tỷ đồng.

Ông Bùi Xuân Vinh, Chủ tịch Liên đoàn Lao động tỉnh cho biết: Năm 2022, đặc biệt là 6 tháng cuối năm, hoạt động sản xuất, kinh doanh của doanh nghiệp và vấn đề việc làm của NLD gặp nhiều khó khăn. Tuy nhiên, các cấp công đoàn và doanh nghiệp vẫn tổ chức nhiều hoạt động chăm lo tết cho NLD. Các doanh nghiệp vẫn cố gắng lo tương đối đủ việc làm cho NLD và vẫn giữ được mức thường tết bằng năm ngoài với mức bình quân là hơn 5 triệu đồng/người. Đối với các cấp công đoàn, chương trình "Tết sum vầy" là hoạt động trọng tâm, có ý nghĩa thiết thực, hiện thực hóa các chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước và của tổ chức công đoàn đối với đoàn viên, NLD. Đây cũng là dịp để tuyên truyền, vận động các đơn vị, doanh nghiệp, người sử dụng lao động ủng hộ nguồn lực để kịp thời chăm lo thiết thực cho đoàn viên, NLD tạo sự lan tỏa sâu sắc ý nghĩa của chương trình "Tết sum vầy", giúp đoàn viên, NLD tin tưởng, gắn bó với tổ chức công đoàn, góp phần thu hút NLD gia nhập tổ chức công đoàn và gắn bó với cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp.

Một mùa xuân mới lại về mang theo bao niềm hoan hỷ và hy vọng. Tin tưởng rằng, với sự quan tâm chăm lo của các cấp công đoàn trong tỉnh, đoàn viên, NLD sẽ được đón tết Nguyên đán Quý Mão đầm ấm, yên vui.

THU HOÀI

Chủ động phòng, chống dịch Covid-19, không lơ là với các biến thể mới

Biến thể mới liên tục xuất hiện; nhu cầu đi lại của người dân tăng cao, nhiều người về quê ăn tết; tư tưởng chủ quan, lơ là trong phòng, chống dịch của người dân cộng với điều kiện thời tiết thuận lợi cho các loại virus phát triển... là những nguyên nhân có thể khiến dịch Covid-19 bùng phát trở lại. Không chủ quan, lơ là, các ngành, địa phương trong tỉnh cần chủ động, sẵn sàng ứng phó với các diễn biến của dịch bệnh, nhất là dịch Covid-19.

Diễn biến dịch Covid-19 có thể phức tạp, khó lường

Theo đánh giá của ngành y tế, diễn biến dịch bệnh vẫn khó lường, chưa ổn định tại nhiều quốc gia. Các biến thể của virus SARS-CoV-2 liên tục biến đổi. Mới đây, khoảng 70 quốc gia, trong đó có Việt Nam đã ghi nhận sự xuất hiện của biến thể XBB. Đây là biến thể có khả năng tránh miễn dịch, lây lan nhanh hơn so với các biến thể khác của Omicron. XBB.1.5 hiện đã gây ra làn sóng dịch mới ở một số quốc gia. Hiện, Tổ chức Y tế thế giới (WHO) đã ghi nhận hơn 500 biến thể của virus SARS-CoV-2. Bên cạnh đó, miễn dịch do tiêm vắc-xin sẽ giảm dần theo thời gian. Yếu tố thuận lợi của thời tiết cho các loại virus phát triển và việc nới lỏng các chính sách phòng, chống dịch của một số nước sẽ dẫn đến nguy cơ gia tăng số ca mắc Covid-19 trong thời gian tới. Tại Thái Bình, sau khi dịch bệnh được kiểm soát, một số địa phương và người dân đã xuất hiện tư tưởng chủ quan, lơ là trong phòng, chống dịch. 2K + vắc-xin là khuyến cáo của ngành y tế trong bối cảnh nhiều quốc gia vẫn ghi nhận số ca mắc cao song trên đường phố, thậm chí là chợ, bệnh viện, trường học

- những nơi tập trung đông người dễ bắt gặp nhiều người không đeo khẩu trang. Vắc-xin là giải pháp hữu hiệu nhất trong phòng, chống dịch nhưng vẫn còn một số người chưa nhận thức được tầm quan trọng của việc tiêm vắc-xin nên chưa đồng thuận tiêm, còn lo ngại về tác dụng phụ, phản ứng sau tiêm, chất lượng và hiệu quả của vắc-xin.

Nguy cơ lây lan, bùng phát dịch có thể xảy ra, nhất là thời điểm tết, lễ hội xuân. Bởi đây là dịp nhu cầu đi lại, giao thương của người dân tăng cao, một số nước nới lỏng chính sách phòng dịch, người dân sẽ về quê ăn tết. Qua giám sát trọng điểm của Trung tâm Kiểm soát bệnh tật tỉnh vẫn ghi nhận có trường hợp mắc Covid-19 trong cộng đồng. Ngoài dịch Covid-19, một số bệnh truyền nhiễm khác cũng đang lưu hành như: sốt xuất huyết, cúm...

Chủ động phòng, chống dịch để tết, mùa lễ hội an toàn, vui tươi

Mới đây, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành công điện về việc tăng cường phòng, chống dịch dịp tết Nguyên đán và mùa lễ hội 2023; Bộ Y tế cũng đã có văn bản khẩn gửi các tỉnh, thành phố, các đơn vị y tế trực thuộc Bộ và các viện về sinh dịch tế. Thực hiện chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ, Bộ Y tế, Thái Bình đã ban hành văn bản chỉ đạo, trong đó yêu cầu Sở Y tế, các địa phương, đơn vị tăng cường các biện pháp phòng, chống dịch bệnh, nhất là dịch Covid-19 và các bệnh truyền nhiễm thường xảy ra dịp đầu năm, sẵn sàng ứng phó với các tình huống có thể xảy ra; theo dõi, giám sát để phát hiện sớm và xử lý kịp thời triệt để các ổ dịch, không để lây lan rộng, bùng phát kéo dài trong cộng đồng. Tiếp tục đẩy mạnh công tác tuyên truyền về dịch

bệnh và công tác tiêm chủng vắc-xin phòng Covid-19. Sở Y tế cũng đã tham mưu UBND tỉnh ban hành công điện về việc tăng cường công tác phòng, chống dịch; đồng thời chỉ đạo các đơn vị y tế chủ động, có kế hoạch sẵn sàng trực cấp cứu, khám chữa bệnh và ứng phó với các dịch bệnh.

Ông Hà Trung Kiên, Phó Giám đốc Sở Y tế cho biết: Đối với Trung tâm Kiểm soát bệnh tật tỉnh và trung tâm y tế các huyện, thành phố, Sở đã có văn bản chỉ đạo, đề nghị tăng cường công tác phòng, chống dịch Covid-19 và các dịch bệnh khác trên địa bàn. Thường xuyên theo dõi, xử lý, nắm tình hình dịch Covid-19, dịch bệnh khác. Trung tâm Cấp cứu 115 Thái Bình, các cơ sở khám chữa bệnh bảo đảm trực 4 cấp; chủ động ứng phó với các dịch bệnh có thể xảy ra; xây dựng phương án thường trực, dự trữ cơ sở thuốc, dịch truyền, oxy, vật tư, hóa chất... sẵn sàng đáp ứng, bảo đảm tốt công tác thu dung, cấp cứu điều trị, cách ly người bệnh theo đúng các hướng dẫn hiện hành về phòng, chống dịch.

Cùng với việc nắm bắt, đánh giá tình hình dịch bệnh, công tác giám sát trong điểm dịch Covid-19 vẫn được Trung tâm Kiểm soát bệnh tật tỉnh thực hiện thường xuyên. Ngày 12, 13/1, cán bộ Trung tâm đã phối hợp với huyện Quỳnh Phụ, thành phố Thái Bình thực hiện lấy mẫu xét nghiệm ngẫu nhiên trong cộng đồng. Để tết an toàn, vui tươi, ngành y tế khuyến cáo người dân chủ động thực hiện các biện pháp phòng, chống dịch và dự phòng cá nhân như: đeo khẩu trang nơi công cộng, thường xuyên khử khuẩn, tiêm vắc-xin đủ liều, đúng lịch...

HOÀNG LÃNH

Nhân viên y tế lấy mẫu xét nghiệm SARS-CoV-2 ngẫu nhiên nhằm giám sát dịch Covid-19 trong cộng đồng.